

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин
27 серпня 2024 р., протокол № 8
Голова Вченої ради
_____ Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Міжнародне товарознавство»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Схвалено на засіданні кафедри
міжнародних відносин та
політичного менеджменту
27 серпня 2024 р.,
протокол № 6
Завідувач кафедри
_____ Вікторія
ЗАГУРСЬКА-АНТОНЮК

Гарант освітньо-професійної
програми
_____ Валентина КСЕНДЗУК

Розробник: к. е. н., доцент кафедри міжнародних відносин і політичного
менеджменту АБРАМОВА Ірина

Житомир
2024 – 2025 н. р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 49 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне товарознавство» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес» затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2024 р., протокол № 8.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	-
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		1-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 год. самостійної роботи – 6,25 год.	Освітній ступінь: «магістр»	Лекції	
		32 год.	-
		Практичні, семінарські	
		48 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
100 год.	-		
		Вид контролю: екзамен	

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 44,44 % аудиторних занять, 55,56 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Міжнародне товарознавство» є формування у студентів системи спеціальних теоретичних знань і практичних навичок щодо формування сучасного асортименту товарів, забезпечення високої якості товарів, а також класифікації, кодування, маркування, стандартизації, сертифікації, ідентифікації та фальсифікації товарів, що необхідно для підвищення конкурентоспроможності товарів як на вітчизняному, так і на міжнародному ринках.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- освоїти методи і засоби управління асортиментом і якістю товарів, розуміти закономірності утворення та прогнозування асортименту товарів;
- опанувати основні аспекти класифікації, кодування різних груп товарів, методи дослідження товарів, умови їх зберігання та транспортування;
- розглянути нормативні міжнародні та національні документи, що регулюють контроль якості товарів, стандартизацію та сертифікацію;
- розглянути правила національного та міжнародного маркування товарів;
- проаналізувати міжнародні маркетингові стратегії;
- дослідити торговельну політику країн та її вплив на міжнародні відносини;
- розвинути розуміння теоретичних та методологічних підходів до ідентифікації, виявлення фальсифікації та проведення експертизи товарів у зовнішньоекономічних операціях.

Зміст навчальної дисципліни спрямований на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес»:

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК4. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках.

СК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність доопанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»:

РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 5

на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

РН9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;

- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;

- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність; здатність зберігати спокій та ефективність під час кризових ситуацій або в умовах великого тиску;

- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні положення міжнародного товарознавства

Тема 1. Прийоми та методи міжнародного товарознавства (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН6)

Міжнародне товарознавство та його основні категорії. Значення міжнародного товарознавства для розвитку міжнародних ринків. Принципи та завдання міжнародного товарознавства. Методи пізнання в міжнародному товарознавстві.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 6

Тема 2. Класифікація та асортимент товарів (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН6)

Міжнародна система класифікації товарів. Фактори формування асортименту. Концепція асортименту і стратегії створення актуального асортименту в сучасних умовах.

Тема 3. Якість товарів та способи її визначення (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН6)

Поняття "якість товарів" у зовнішньоекономічних операціях. Методи вимірювання якості товарів. Міжнародні та національні стандарти якості товарів. Роль митниць та інших контролюючих органів у забезпеченні якості товарів. Методи контролю за відповідністю товарів вимогам якості.

Тема 4. Міжнародна система кодування товарів (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН6)

Призначення кодування товарів в міжнародній практиці. Стандарти кодування товарів, HS-коди (Гармонізована система). Практичне застосування кодів у документах та митних деклараціях. Класифікація товарів в Україні.

Тема 5. Міжнародна логістика і постачання (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН9)

Роль і значення міжнародної логістики в глобальному бізнесі. Міжнародна логістична інфраструктура. Міжнародні логістичні стратегії. Управління глобальними ланцюгами постачання. Міжнародні митні процедури. Логістичні виклики та перешкоди. Сучасні технології у міжнародній логістиці.

Тема 6. Міжнародний маркетинг товарів (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН6)

Стратегії міжнародного маркетингу. Вплив глобалізації на міжнародний маркетинг. Культурні аспекти в міжнародному маркетингу. Процес аналізу ринків. Міжнародний конкурентний аналіз. Інтернет-маркетинг та міжнародна присутність.

Тема 7. Вітчизняна та міжнародна система стандартизації товарів (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН6)

Сутність та принципи стандартизації. Переваги використання міжнародних стандартів для підприємств та споживачів. Процеси гармонізації національних та міжнародних стандартів. Значення сертифікації для підтвердження якості

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 7

товарів на міжнародному рівні. Способи адаптації до міжнародних вимог стандартів вітчизняних виробників.

Змістовий модуль 2. Товарознавство в міжнародному бізнесі

Тема 8. Процес сертифікації товарів, що імпортуються (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН6)

Правові основи сертифікації імпортованих товарів в Україні. Сертифікація товарів та верифікація сертифікатів під час митного оформлення. Визнання іноземних сертифікацій. Визнання результатів сертифікації держави-імпортера.

Тема 9. Міжнародні засоби маркування товарів (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН9)

Міжнародні знаки та логотипи як частина брендингу. Міжнародні стандарти маркування товарів. Роль міжнародних стандартів у забезпеченні якості товарів. Інтернет-маркування у міжнародному бізнесі.

Тема 10. Міжнародні патенти і авторське право (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН6)

Визначення понять «міжнародні патенти» та «авторське право» та їх значення для захисту інтелектуальної власності. Міжнародні конвенції та угоди про патенти та авторське право. Процедура отримання міжнародного патенту.

Тема 11. Захист від підробок і фальсифікації товарів (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН6)

Поняття підробок та фальсифікації товарів. Економічні та правові наслідки фальсифікації товарів. Застосування QR-кодів, RFID-міток для захисту товарів. Роль міжнародних правозахисних організацій у боротьбі з підробками та фальсифікацією товарів.

Тема 12. Експертиза товарів на міжнародному ринку (ЗК2, ЗК3, СК4, СК9, РН2, РН6, РН9)

Значення експертизи товарів на міжнародному ринку. Методи та підходи до експертизи товарів. Тенденції та інновації в експертизі товарів на міжнародному ринку.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Теоретичні положення міжнародного товарознавства								
Тема 1. Прийоми та методи міжнародного товарознавства	14	2	4	8	–	–	–	–
Тема 2. Класифікація та асортимент товарів	14	2	4	8	–	–	–	–
Тема 3. Якість товарів та способи її визначення	14	2	4	8	–	–	–	–
Тема 4. Міжнародна система кодування товарів	16	4	4	8	–	–	–	–
Тема 5. Міжнародна логістика і постачання	14	2	4	8	–	–	–	–
Тема 6. Міжнародний маркетинг товарів	14	2	4	8	–	–	–	–
Тема 7. Вітчизняна та міжнародна система стандартизації товарів	14	2	4	8	–	–	–	–
Разом за змістовий модуль 1	100	16	28	56	–	–	–	–
Змістовий модуль 2. Товарознавство в міжнародному бізнесі								
Тема 8. Процес сертифікації товарів, що імпортуються	17	4	4	9	–	–	–	–
Тема 9. Міжнародні засоби маркування товарів	17	4	4	9	–	–	–	–
Тема 10. Міжнародні патенти і авторське право	16	4	4	8	–	–	–	–
Тема 11. Захист від підробок і фальсифікації товарів	15	2	4	9	–	–	–	–
Тема 12. Експертиза товарів на міжнародному ринку	15	2	4	9	–	–	–	–
Модульний контроль	2	-	2	2	–	–	–	–
Разом за змістовий модуль 2	80	16	20	44	–	–	–	–
РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ 1	180	32	48	100	–	–	–	–

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 9

5. Теми практичних занять

Метою проведення практичних занять є засвоєння програмного матеріалу, розгляд конкретних ситуацій, розв'язання практичних завдань, пов'язаних з міжнародним товарознавством.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
1	Тема 1. Прийоми та методи міжнародного товарознавства	4	–
2	Тема 2. Класифікація та асортимент товарів	4	–
3	Тема 3. Якість товарів та способи її визначення	4	–
4	Тема 4. Міжнародна система кодування товарів	4	–
5	Тема 5. Міжнародна логістика і постачання	4	–
6	Тема 6. Міжнародний маркетинг товарів	4	–
7	Тема 7. Вітчизняна та міжнародна система стандартизації товарів	4	–
8	Тема 8. Процес сертифікації товарів, що імпортуються	4	–
9	Тема 9. Міжнародні засоби маркування товарів	4	–
10	Тема 10. Міжнародні патенти і авторське право	4	–
11	Тема 11. Захист від підробок і фальсифікації товарів	4	–
12	Тема 12. Експертиза товарів на міжнародному ринку	4	–
РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ 1		48	–

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
1	Тема 1. Прийоми та методи міжнародного товарознавства. Значення міжнародного товарознавства для розвитку міжнародних ринків.	8	–
2	Тема 2. Класифікація та асортимент товарів. Дослідження асортименту товарів на міжнародних ринках.	8	–
3	Тема 3. Якість товарів та способи її визначення. Аналіз впливу якості товарів на міжнародну торгівлю та можливості для підвищення конкурентоспроможності на міжнародних ринках.	8	–
4	Тема 4. Міжнародна система кодування товарів. Історія та еволюція системи кодування.	8	–
5	Тема 5. Міжнародна логістика і постачання. Вимоги до зберігання та транспортування різних видів товарів.	8	–
6	Тема 6. Міжнародний маркетинг товарів. Адаптація продукту та бренду до міжнародного ринку.	8	–
7	Тема 7. Вітчизняна та міжнародна система стандартизації товарів. Аналіз та порівняння міжнародних стандартів якості.	8	–
8	Тема 8. Процес сертифікації товарів, що імпортуються. Аналіз ролі та функцій сертифікаційних органів та агентств, які визначають відповідність товарів стандартам і вимогам.	9	5

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 10

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
9	Тема 9. Міжнародні засоби маркування товарів. Розгляд важливості пакування та етикетки для привабливості та ідентифікації товарів.	9	–
10	Тема 10. Міжнародні патенти і авторське право. Аналіз ролі патентів у захисті нових технологій, винаходів та інновацій. Визначення авторського права та патентів як правових інструментів для захисту інтелектуальної власності.	8	–
11	Тема 11. Захист від підробок і фальсифікації товарів. Аналіз міжнародних угод і співробітництва в боротьбі з підробками та фальсифікацією товарів на міжнародному рівні.	9	–
12	Тема 12. Експертиза товарів на міжнародному ринку. Аналіз міжнародних стандартів і угод, які регулюють процедури експертизи товарів на міжнародному рівні.	9	–
РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ 1		100	–
РАЗОМ		100	–

7. Індивідуальні завдання

Вимоги до оформлення індивідуального завдання

Завдання повинно бути виконано у вигляді презентації.

Презентація повинна містити графіки, таблиці, рисунки, мапи тощо. Інформація кожного слайду повинна мати посилання на джерело.

Презентація не повинна містити великих обсягів текстових описів. Текст допускається лише в частині опису результатів SWOT-аналізу та висловлення пропозицій.

Обов'язковим є список використаної літератури та джерел.

Завдання 1: Дослідження систем сертифікації якості продукції в ЄС.

Джерело: Офіційний сайт Європейського Союзу, директиви ЄС.

Результат: Написання аналітичного звіту про основні вимоги сертифікації в ЄС та їх вплив на міжнародну торгівлю.

Завдання 2: Порівняльний аналіз маркування товарів у різних країнах.

Джерело: Законодавчі акти США, ЄС, України.

Результат: Таблиця порівняння маркувань на прикладі харчових продуктів.

Завдання 3: Оцінка впливу митних тарифів на імпорт товарів.

Джерело: Статистичні дані Світової організації торгівлі (СОТ).

Результат: Графік змін обсягів імпорту внаслідок змін митних тарифів.

Завдання 4: Аналіз ризиків у міжнародній торгівлі товарами.

Джерело: Публікації в наукових журналах (наприклад, Journal of International Trade & Economic Development).

Результат: Розробка стратегії мінімізації ризиків для конкретного товару.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 11

Завдання 5: Дослідження етикетування органічних продуктів в різних країнах.
Джерело: Офіційні стандарти органічної сертифікації (USDA, EU Organic).
Результат: Порівняльний аналіз вимог до етикетування органічних продуктів.

Завдання 6: Вивчення впливу логістики на якість товарів при міжнародних перевезеннях.
Джерело: Статті з наукових журналів про міжнародну логістику.
Результат: Написання звіту з рекомендаціями для поліпшення логістичних процесів.

Завдання 7: Оцінка вартості сертифікації товарів для міжнародної торгівлі.
Джерело: Дослідження та аналітичні звіти консалтингових компаній.
Результат: Розрахунок витрат на сертифікацію для конкретного виду товару.

Завдання 8: Аналіз стандартів безпеки харчових продуктів у різних регіонах світу.
Джерело: Директиви ЄС, FDA (США), законодавство України.
Результат: Таблиця порівняння стандартів безпеки харчових продуктів.

Завдання 9: Вивчення впливу культурних факторів на споживчі переваги.
Джерело: Книги та статті про міжнародний маркетинг (наприклад, International Marketing).
Результат: Розробка рекомендацій для адаптації товару на різних ринках.

Завдання 10: Аналіз умов зберігання та транспортування товарів у міжнародній торгівлі.
Джерело: Публікації та звіти на тему логістики та зберігання.
Результат: Створення інструкції для забезпечення якості товару при перевезеннях.

Завдання 11: Дослідження особливостей сертифікації текстильних виробів на міжнародному ринку.
Джерело: Директиви ЄС, стандарти Oeko-Tex.
Результат: Аналітичний огляд вимог до сертифікації текстильних виробів.

Завдання 12: Вивчення тенденцій на ринку еко-продукції.
Джерело: Маркетингові дослідження та прогнози розвитку ринку еко-продукції.
Результат: Написання статті про перспективи розвитку ринку еко-продуктів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 12

Завдання 13: Аналіз міжнародних стандартів якості для товарів електроніки.

Джерело: Директиви RoHS, CE, стандарти ISO.

Результат: Підготовка документа з вимогами для сертифікації електронних товарів.

Завдання 14: Оцінка впливу експортних мит на конкурентоспроможність товарів.

Джерело: Дані Світової організації торгівлі, аналітичні статті.

Результат: Розробка рекомендацій для оптимізації митної політики.

Завдання 15: Вивчення особливостей маркування косметичних продуктів на міжнародному ринку.

Джерело: Директиви ЄС, FDA (США), українське законодавство.

Результат: Написання звіту про ключові вимоги до маркування косметики.

Завдання 16: Дослідження специфіки сертифікації харчових добавок у різних країнах.

Джерело: Директиви ЄС, FDA (США), інші національні стандарти.

Результат: Порівняльний аналіз вимог до сертифікації харчових добавок.

Завдання 17: Аналіз впливу міжнародних торговельних угод на доступ до ринку.

Джерело: Офіційні документи СОТ, регіональні торговельні угоди.

Результат: Розробка стратегії виходу на нові ринки для конкретного товару.

Завдання 18: Вивчення впливу законодавства на імпорт продуктів харчування в ЄС.

Джерело: Директиви ЄС, аналіз законодавства окремих країн-членів.

Результат: Підготовка рекомендацій для поліпшення процесу імпорту харчових продуктів.

Завдання 19: Аналіз ролі міжнародних організацій у регулюванні якості товарів.

Джерело: Документи СОТ, FAO, ISO.

Результат: Написання оглядової статті про вплив міжнародних організацій на стандартизацію товарів.

Завдання 20: Дослідження вимог до упаковки товарів для експорту.

Джерело: Національні стандарти ISO, директиви ЄС.

Результат: Написання рекомендацій щодо оптимізації упаковки для експорту.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 13

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод
РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.
РН9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
РН2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.	Усне опитування, перевірка домашнього завдання, виконання практичних завдань, тестові міні-контрольні роботи, підсумковий контроль
РН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.	Усне опитування, виконання практичних завдань, тестові міні-контрольні роботи, захист індивідуального завдання, підсумковий контроль
РН9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, підсумковий контроль

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 14

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

- поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми навчання;
- поточний та підсумковий контроль – для здобувачів заочної форми навчання.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі підсумкового тестування.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного або підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 15

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	40	-
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	20	-
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали):		
1) написання конкурсної наукової роботи та захист з участю;	20	
2) написання конкурсної наукової роботи без участі;	15	
3) публікація наукової статті у фахових виданнях;	20	
4) підготовка та публікація тез із виступом;	10	
5) підготовка та публікація тез без виступу;	5	-
6) індивідуальні дослідження без публікації;	3	
7) залучення або доєднання до неформальних позанавчальних заходів;	2	
8) членство та дослідницька робота у гуртках та центрах університету	від 10 до 20	
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	-

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	10	10
Участь у дискусії	10	10
Виконання поточних тестових завдань	10	10
Виконання та захист завдань, кейсів	10	10
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	40	40

З метою застосування цілих чисел для оцінювання активностей здобувачів вищої освіти під час навчальних занять протягом семестру використовується 100-бальна шкала оцінювання кожного окремо виду робіт. Розрахунок набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр проводиться за формулою:

$$P_{НЗ} = (P_{В100} \times ВК_{В} + P_{Уд100} \times ВК_{Уд} + P_{...} \times ВК_{...}) \times К_{НЗ}, \quad (1)$$

де $P_{НЗ}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$P_{В100}$, $P_{Уд100}$, $P_{...}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за семестр відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 16

іншого виду робіт, визначеного викладачем (кожний окремо вид робіт на навчальних заняттях оцінюється за 100-бальною шкалою);

V_{KB} , V_{KUD} , V_{KT3} , V_{K3K} – вагові коефіцієнти відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання поточних тестових завдань, за виконання та захист завдань, кейсів. Значення вагових коефіцієнтів становить для денної форми:

$$V_{KB} = 10 \div 40 = 0,25;$$

$$V_{KUD} = 10 \div 40 = 0,25;$$

$$V_{KT3} = 10 \div 40 = 0,25;$$

$$V_{K3K} = 10 \div 40 = 0,25.$$

K_{H3} – коригувальний коефіцієнт. Значення коригувального коефіцієнту становить $K_{H3} = 40 \div 100 = 0,4$.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань модульного контролю 1	40	40
Разом за виконання завдань модульного контролю	40	40

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача вищої освіти заочної форми навчання семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю набрав 15–19 балів, він отримує право за власною заявою повторно

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 17

опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Повторне вивчення окремих тем (змістових модулів) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою повторно опанувати навчальний матеріал дисципліни за даний семестр у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми¹.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою повторного вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Рекомендовані курси:

Prometheus. Економіка для всіх. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:NaUKMA+103+2015_T1

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 18

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала		100-бальна шкала
	Екзамен	Залік	
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F			0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 19

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Товар	Product
2	Міжнародна торгівля	International trade
3	Експорт	Export
4	Імпорт	Import
5	Транснаціональні корпорації	Transnational corporations
6	Логістика	Logistics
7	Інновації	Innovations
8	Міжнародний поділ праці	International division of labor
9	Міжнародний валютний фонд	International Monetary Fund (IMF)
10	Світовий ринок	Global market
11	Міжнародні організації	International organizations
12	Прямі іноземні інвестиції	Foreign direct investment (FDI)
13	Торговельний баланс	Trade balance
14	Міжнародна конкуренція	International competition
15	Платіжний баланс	Balance of payments
16	Валютний ринок	Foreign exchange market
17	Міжнародні інвестиції	International investments
18	Транснаціональні корпорації	Transnational corporations (TNCs)
19	Міжнародний ринок капіталу	International capital market
20	Світова організація торгівлі	World Trade Organization (WTO)
21	Євроінтеграція	European integration
22	ЄС (Європейський Союз)	EU (European Union)
23	Імплементация	Implementation
24	Інституційно-організаційні засади	Institutional and organizational principles
25	Міжнародна організація	International organization

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 20

12. Рекомендована література

Основна література

1. Мельник Т.Ю. Товарознавство : підручник (для студентів економічних спеціальностей). Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2020. 364 с. URL.: <https://salو.li/bc5f822>
2. Дикань В. Л., Каграманян А. О., Каличева Н. Є. та ін.; за ред. Диканя В. Л. Товарознавство та комерційна діяльність: Підручник. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 362 с. URL.: <https://salو.li/DD51b6C>
3. Ксендзук В.В. Механізми формування та реалізації державної зовнішньоторговельної політики України: монографія. Житомир: Житомирська політехніка. 2020. 352 с. URL.: <https://salو.li/4Ef89d9>
4. Ксендзук В.В. Міжнародні організації: навчальний посібник. Житомир: ЖДТУ, 2019. 211 с. URL.: <http://surl.li/qсарb>
5. Міжнародна фінансова система : підручник / Н.В. Касьянова, В.М. Кочетков та ін. / За заг. ред. др-ра екон. наук, проф. В.М. Кочеткова. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 270 с. URL.: <https://jurkniga.ua/contents/mizhнародna-finansova-sistema.pdf>
6. Мерезко Н. В., Мокроусова О. Р., Коптюх Л. А. Товарознавство. Непродовольчі товари : підруч. Київ : нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 760 с. URL.: <https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/0be82301813b06d7ca6930212868b8dc.pdf>

Допоміжна література

1. Абрамова І. В. Євроінтеграційні імперативи трансформації фінансового забезпечення сталого розвитку сільських територіальних громад: монографія. Житомир: ТОВ «Видавничий дім «Бук-Друк»», 2024. 290 с. <https://library.ztu.edu.ua/ftextslocal/Abramova.pdf>
2. Грицишен Д. О., Абрамова І. В. Формування та реалізації фінансових механізмів ЄС щодо сталого розвитку сільських громад. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2024. № 20. С. 67-78. URL.: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.8>
3. Грицишен Д. О., Абрамова І. В. Міжнародні імперативи фінансового забезпечення сталого розвитку сільських громад. Проблеми економіки. 2024. №2. С. 31-38. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-2-31-38>
4. Абрамова І. В., Поплавський П. Г. Фінансування міжнародних грантових угод у сферах науки та інновацій через призму декомпозиційної моделі. Бізнес Інформ. 2024. № 4. С. 26-31. URL.: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-26-31>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 21

5. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна / наук. ред. В. Юрчишин ; Укр. центр екон. і політ. дослідж. ім. Олександра Разумкова. Київ : Заповіт, 2018. 201 с. URL.: <http://surl.li/qcahu>

6. Мельник Т.Ю. Теоретичні аспекти якості продукції та шляхи її підвищення. Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства: тези Міжнародної науково-практичної конференції (8-9 листопада 2018р.). Житомир, 2018. С. 163-166.

7. Сирохман І.В. Товарознавство пакувальних матеріалів і тари: Підручник / Сирохман І.В., Завгородня В. М., Лебединець В. Т.. - К.: Знання, 2014. - 543 с.

8. Алієва-Барановська В.М., Дахно І.І. Глобальний бізнес: Навчальний посібник. К.:ЦУЛ,2019.-560

9. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: Підручник. К.:ЦУЛ, 2017. 229 с. URL.: <https://culonline.com.ua/catalog/ekonomika/mizhнародna-ekonomika-v-pitannyaх-i-vidpovidyakh>

10. Орлова В.М., Сергєєва О.Р., Кузьменко О.В., Павлова В.А., Рижкова Г.А., Гончар Л.А. Комерційне товарознавство: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2018. 286 с. URL.: <https://online-condor.com.ua/catalog/tekhnichna-literatura/komertsiyne-tovarovnavstvo-navchpos>

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний портал Верховної ради URL: <http://rada.gov.ua>
2. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Сайт Європейського союзу. URL: <http://europa.eu/>
4. Сайт інституту економіки та прогнозування НАН України. URL: <http://ief.org.ua>
5. <http://www.unesco.org/> – офіційний сайт ЮНЕСКО
6. <http://freedomhouse.org/> – офіційний сайт неурядової міжнародної організації Freedom House
7. <http://www.osce.org> – офіційний сайт Організації з Безпеки та Співробітництва в Європі
8. <http://euroatlantica.kiev.ua/ua/about/> – Інформагенція Євроатлантика
9. <http://www.president.gov.ua> – Офіційне представництво Президента України.
10. <http://www.rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України.
11. <http://www.kmu.gov.ua/> – офіційний портал органів виконавчої влади України.
12. <http://www.mfa.gov.ua/> – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01//292.00.1/М/ОК7- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 49 / 22

13. <http://www.mil.gov.ua/> – офіційний сайт Міністерства оборони України.
14. <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/> – «Україна-Європейський Союз» – офіційний сайт представництва України при Європейському Союзі.
15. <http://www.coe.int/uk/web/kyiv> – сайт Офісу Ради Європи в Києві.
16. <http://www.niss.gov.ua/> – Національний інститут стратегічних досліджень.
17. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> – Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В Вернадського.
18. <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/iir/library/index.php> – офіційний сайт наукової бібліотеки імені М. Максимовича
19. <http://nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України: офіційний сайт.
20. <http://www.gntb.gov.ua/ua/> – Державна науково-технічна бібліотека України: офіційний сайт.
21. <http://www.ukurier.gov.ua/> – Урядовий кур'єр: офіційний сайт.
22. <https://niss.gov.ua/publikacii/analitichni-dopovid> – Аналітичні доповіді Національного інституту стратегічних досліджень
23. www.ukrstat.gov.ua – Державна служба статистики України: офіційний сайт.
24. <http://learn.ztu.edu.ua/> - Освітній портал Державного університету «Житомирська політехніка».